

KNJIŽEVNOST**Drago Kladnik, Primož Pipan, Primož Gašperič:****Poimenovanja Piranskega zaliva****Geografija Slovenije 27**

Ljubljana 2014: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 196 strani, 8 preglednic, 141 slik, ISBN 978-961-254-701-1

V dneh, ko na Mednarodnem arbitražnem sodišču v Haagu člani slovenske in hrvaške delegacije zaključujejo ustne predstavitve argumentov o mejnem sporu med državama, je slovenski knjižni trg postal bogatejši za znanstveno monografijo, ki morda na prvi pogled z vsebino pogovorov v Haagu ni neposredno povezana.

Slutiti je, da že vsak povprečni gledalec ali poslušalec naših dnevnoinformativnih oddaj dobro ve, kaj v latinščini pomeni načelo *ex aequo et bono* in kaj *uti possidetis uris* ter da slovenski pravniki in politiki angleški pojem *junction* razumejo kot teritorialni stik z mednarodnim morjem, do katerega naj bi imela naša država zgodovinsko pravico, hrvaški pa kot kakršenkoli stik. Obe delegaciji sta polni optimizma, od odločitve arbitrov pa je seveda odvisen končni potek državne meje, torej tudi morske meje na območju Piranskega zaliva; zalivu, ki je tudi zaradi svojega imena in vsega, kar je s tem povezanega, za slovenski narod posebnega pomena.

Znanstveno monografijo lahko razdelimo v tri glavne vsebinske dele. V prvem delu uvodnemu in metodološkemu poglavju sledita poglavji o zemljepisnih imenih kot kulturni dediščini ter o v svetovnem merilu spornih mareonimih. V slednjem sta izpostavljeni poimenovanji Perzijskega zaliva, za katerega arabske države skušajo vsiliti ime Arabski zaliv, ter Japonskega morja, za katerega si Korejci prizadevajo, da bi se zanj uveljavilo tudi eno od imen Vzhodno morje ali Korejsko morje. Oba razplamtela

imenska spora dajeta slutiti, kako pomembna tematika je poimenovanje morij in njihovih sestavnih delov tudi v mednarodnem prostoru. Diplomatski pritiski na imenoslovne strokovnjake so postali stalnica. Da gre za pomembno tematiko, priča tudi 19 seminarjev o imenih morij, ki jih je doslej organizirala Južna Koreja, medtem ko se Japonci zadeve lotevajo z diplomatsko dejavnostjo svojih veleposlaništev. V poglavju o imenih kot kulturni dediščini avtorji povzemajo ugotovitve tujih strokovnjakov ter resolucij UNGEGN-a (*United Nations Group of Experts on Geographical Names*, slovensko Skupina izvedencev Združenih narodov za zemljepisna imena), da je ohranjanje, zbiranje in razumevanje zemljepisnih imen kot dela nacionalne dediščine nujno tudi za krepitev nacionalne identitete.

V drugem delu knjige so v štirih poglavjih razdelane tematike, ki na poimenovanje Piranskega zaliva nimajo neposrednega vpliva, so pa zanimive zaradi širšega geografskega in zgodovinskega prikaza obravnavanega območja in njegovega zaledja. Avtorji najprej opredelijo Piranski zaliv kot del večjega Tržaškega zaliva in hkrati Jadranskega morja, sledi poglavje o naravnogeografskih in družbenogeografskih razmerah v zaledju zaliva, o piranskem solinarstvu in Sečoveljskih solinah ter o zgodovinskem okviru, tudi z vidika mejnega spora med Slovenijo in Hrvaško. Oris zgodovinskih okoliščin pojasnjuje problematiko razmejitve med Slovenijo in Hrvaško na tem odseku državne meje, kar daje težnjam Hrvaške po novodobnem »preimenovanju« zaliva povsem novo dimenzijo.

V tretjem, ključnem delu so predstavljena poimenovanja Piranskega zaliva v različnih zgodovinskih obdobjih, pri čemer so navedena tudi zemljepisna imena objektov na njegovi obali in v neposrednem zaledju. Monografijo sklene sintezno poglavje s poglavitnimi izsledki imenske raziskave, sledita poglavji o razmerju med obravnavanimi imeni na podlagi medijske analize in o imenu Piranski v drugačnem kontekstu.

Večji del slikovnih prilog, ki dajejo knjigi posebno vrednost, sestavlja 97 kronološko razvrščenih celotnih zemljevidov ali njihovih izsekov, na podlagi katerih je narejena imenoslovna analiza. S to knjigo je zagotovo pridobila na pomenu zgodovinska kartografija kot temelj za imenoslovne študije. Rezultati so prikazani tudi v preglednici, kjer lahko na podlagi barvnih odtenkov sledimo razdobjem rabe posamezne imenske oblike.

Knjiga bralca v prvi vrsti seznani z globino problematike zemljepisnih imen, posebej z mareonimi. Podrobneje predstavljena mednarodna spora glede poimenovanja Perzijskega zaliva in Japonskega morja dajeta obravnavani tematiki dodatno širino. Raba ustreznih zemljepisnih imen ni pomembna zgolj z vidika zemljepisnih imen kot gradnika orientacije v prostoru, temveč tudi kot dela nesnovne kulturne dediščine in s tem ohranjanja nacionalne identitete ter tudi zaradi morebitnega vpliva na eksonimsko imensko različico.

Matjaž Geršič

Matija Zorn, Nika Razpotnik Visković, Peter Repolusk, Mateja Ferk:
Prostorski in regionalni razvoj Sredozemlja – enotni pristop in izbrana orodja
Georitem 22

Ljubljana 2013: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 141 strani, 50 slik, 25 preglednic, ISBN 978-961-254-649-6

Sredozemlje je z evolucijskega vidika prešlo številne integracijske razvojne stopnje. V predantičnem starem veku o večjih povezovanjih, ki bi presejala trgovinsko menjavo dobrin, med sredozemskimi plemeni, ljudstvi in državnimi skupnostmi ne moremo govoriti. Močnejše integracijske težnje so se tako pojavile na začetku antike v 8.–6. stol. pr. Kr. z ustanavljanjem grških kolonij ob obalah Sredozemskega in Črnega morja. Filozof Platon je ob tem dejal: »*Sedimo okoli svojega morja kot žabe okoli ribnika.*« Izražena misel nazorno osvetljuje dejstvo, da je Sredozemlje v tistem času postalo prizorišče razmeroma tesnega in enotnega političnega, gospodarskega in kulturnega sodelovanja, ki je vrhunec doživelo